



T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE SAĞLIK ENSTİTÜLERİ BAŞKANLIĞI

2023 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2024



Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00



www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr



İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	11
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	11
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	11
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	12
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	13
7.	DENETİM BULGULARI.....	13
8.	EKLER.....	17

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Personelin Kadro Unvanları ve İstihdam Şekillerine Göre Dağılımı	5
Tablo 2: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması	7
Tablo 3: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması	8
Tablo 4: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	8
Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri.....	8
Tablo 6: 2023 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu	9

KISALTMALAR

AR-GE: Araştırma Geliştirme

GETAT: Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü

KHK: Kanun Hükmünde Kararname

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TÜSEB: Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı

TÜSPE: Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsünün Tam Olarak Faaliyete Geçmemesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB), 19.11.2014 tarihli ve 29187 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile kurulmuştur.

09.07.2018 tarihli ve 30473 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile 6569 sayılı Kanun’un teşkilat ve personel yapısına ilişkin maddeleri ilga edilmiş olup bu maddelere ilişkin hususlar, 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 663 ile 678’inci maddelerinde yeniden düzenlenmiştir.

TÜSEB’ in görevleri, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi’nin 666’ncı maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre görevleri şunlardır:

a) Cumhurbaşkanının sağlık bilimi ve teknolojileri konusunda aldığı kararları uygulamak veya bu kararların uygulanmasında eşgüdüm sağlamak,

b) Ar-Ge yapmak, Ar-Ge’lere malî ya da bilimsel destek sağlamak, bunları koordine etmek, teşvik etmek, izlemek, bu amaçla program ve projeler geliştirmek,

c) Kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek kişiler ve özel hukuk tüzel kişileri tarafından Ar-Ge’lerin yapılmasını veya yaptırılmasını sağlamak, bunları desteklemek, teşvik etmek, işbirliği yaparak ortak projeler yürütmek,

ç) Sağlık bilimi ve teknolojilerindeki gelişme, buluş ve yeniliklerin sağlık hizmetlerinde kullanımına ve yaygınlaştırılmasına, toplum ve bireyin sağlık düzeyinin yükseltilmesine dönük Ar-Ge yapmak ve/veya yaptırmak, bu maksatla Ar-Ge merkezleri ve ihtiyaç duyulan diğer birimleri kurmak veya kurdurmak,

d) Ar-Ge sonucu üretilen veya geliştirilen aşı, ilaç, tıbbi cihaz ve ürün ile teşhis ve tedaviye yönelik teknik ve yöntemlerin üretimini, tanıtımını, kullanılmasını ve bunlardan yararlanılmasını sağlamak, bu maksatla ilgili sektörlerle işbirliği ve ortaklıklar yapmak; elde edilen çıktılarının ticari değere dönüştürülmesini ve bu alanlardaki girişimciliği desteklemek; Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde hibe niteliğinde ve/veya

geri ödemeli destekler vermek ve ön ödemede bulunmak; Bakanın onayı üzerine bu amaçlarla yurt içinde ve/veya yurt dışında şirket kurmak ve/veya kurulmuş şirketlere ortak olmak, kurulmuş şirketlerde imtiyazlı pay sahibi olmak,

e) Görev alanına giren hususlarda Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşları tarafından talep edilen işleri yönetim kurulu kararı ile yapmak veya yaptırmak,

f) Bakanlık bağlı kuruluşları, yükseköğretim kurumları ve özel kesim ile işbirliği içerisinde sağlık hizmetlerinde kalite ve akreditasyon kurallarının belirlenmesinde Bakanlığa bilimsel katkı sağlamak, sağlık hizmetlerinin akreditasyonu hariç olmak üzere Türk Akreditasyon Kurumuna ilişkin bölümün hükümleri saklı kalmak kaydıyla ulusal ve uluslararası düzeyde sağlık kuruluşlarını akredite etmek, uluslararası ve bölgesel akreditasyon birlikleri ve örgütleri ile diğer ülkelerin akreditasyon kuruluşlarıyla karşılıklı tanıma anlaşmaları yapmak,

g) Teşhis ve tedavi standartlarının oluşturulmasına ve yeni tedavi yöntemlerinin geliştirilmesine katkıda bulunacak Ar-Ge yapmak veya yaptırmak,

ğ) Sağlık bilimi ve teknolojilerindeki gelişmelerin uygulamaya aktarılması, Ar-Ge'nin özendirilmesi maksadıyla seminer, sempozyum, kurs, konferans ve benzeri etkinlikler ve sertifika ile değerlendirilecek eğitim ve öğretim programlarını düzenlemek ve uygulamak,

h) Görev alanına giren faaliyetlerle ilgili danışmanlık hizmeti vermek ve görüş bildirmek,

ı) Fikri mülkiyet haklarını koruyacak ve geliştirecek şekilde ulusal ve uluslararası literatür ve patentleri takip etmek, yeni patent başvuru alanlarını keşfetmek ve gerçekleştirmek, araştırmacılar adına bu süreçleri gerektiğinde karşılıksız olarak yürütmek, fikri haklar, lisans ve bilgi aktarımı amacıyla girişimlerde bulunmak, satın almak, satmak ve ortaklık yapmak,

i) Uluslararası kurum ve kuruluşların sağlık bilim ve teknolojisi alanındaki gelişmelerle ilgili yayınlarını takip etmek, gerekli görülenleri tercüme ettirerek yayımlamak, görev ve faaliyet alanı ile ilgili yayınlar yapmak,

j) Bilim insanlarının ve araştırmacıların yetiştirilmeleri ve geliştirilmeleri için imkânlar sağlamak; bu amaçla ödüller ve burslar vermek, öğrenim sırasında ve sonrasında üstün başarısıyla kendini gösteren gençleri izleyerek onların yetişme ve gelişmelerine yardım etmek,

k) Bu Bölüm ve ilgili diğer mevzuatla verilen görevleri yerine getirmek amacıyla teknopark, kuluçka merkezi, teknoloji merkezi, teknoloji transfer ofisleri, proje geliştirme ve bilgi aktarım merkezleri, bilim merkezi, bilim parkı ve benzerlerini kurmak ve bu amaçla faaliyet gösteren üniversiteleri desteklemek, destek programları oluşturmak, işbirliği ağları ve kümelenme faaliyetlerini desteklemek, proje pazarı, bilim fuarı, yarışma ve benzeri etkinlikleri düzenlemek ve desteklemek, ödül ve teşvik ikramiyesi vermek, Yönetim Kurulu tarafından belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde teminatlı veya teminat alınmaksızın hibe ve/veya kredi olarak sermaye desteği vermek ve ön ödemede bulunmak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

TÜSEB'in ilgili olduğu bakanlık Sağlık Bakanlığıdır. TÜSEB kamu tüzel kişiliğine, bilimsel ve idari özerkliğe haiz, özel bütçeli bir kamu kurumudur. Merkezi İstanbul'dadır. TÜSEB bünyesindeki Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü (TÜSPE) ise 25.03.2017 tarihli ve 30018 sayılı Resmî Gazete' de yayımlanan Bakanlar Kurulu Kararı (2017/9860) ile kurulmuş olup merkezi Ankara'dır.

4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 665'inci maddesi ile yönetim kuruluna farklı illerde enstitüler, araştırma merkezleri ve benzeri birimler açma; merkezin ve mevcut birimlerin yerini değiştirme yetkisi verilmiştir. Bu çerçevede; Yönetim Kurulunun 12.12.2019 tarihli toplantısında; merkezin Ankara'ya taşınmasına, TÜSEB bünyesinde Sağlık Verileri Araştırma ve Yapay Zekâ Uygulamaları Enstitüsü ile Türkiye Aşı Enstitüsünün kurulmasına karar verilmiştir.

TÜSEB, 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 666'ncı maddesinde yazılı görevlerini aşağıdaki sayılan organları vasıtasıyla yürütmektedir:

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Yönetmelik'e göre TÜSEB'in organları, Yönetim Kurulu ve Başkanlıktan oluşmaktadır. Başkanlık ise Başkan, Başkan Yardımcılıkları, Genel Sekreterlik, Enstitüler ile bunlara ait birimlerden oluşmaktadır.

Yönetim Kurulu

Yönetim Kurulu, Bakanın başkanlığında; Bakan Yardımcısı, Başkan, Bakan tarafından seçilecek iki üye, Yükseköğretim Kurulundan iki üye ile Bakanın seçeceği iki enstitü başkanı olmak üzere toplam dokuz üyeden oluşur. Seçilen üyelerin görev süresi iki yıldır.

Başkanlık Teşkilatı

Başkanlık; Başkan, Başkan Yardımcılıkları, Genel Sekreterlik ve Başkana bağlı olarak faaliyet gösteren enstitülerden oluşur.

Genel Sekreterlik

Genel Sekreterlik; TÜSEB'in idari, mali, bilgi sistemleri, hukuk ve diğer destek hizmetlerini yürütmek üzere kurulan birimlerden oluşur. Bu birimler ilgili kurumların görüşü üzerine, Yönetim Kurulunun onayı ile Başkanlıkça çıkarılan Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Yönetmelik'le belirlenmiştir. Genel Sekreter, verilen görevlerin yerine getirilmesinden Başkana karşı sorumludur.

Genel Sekreterlik; TÜSEB'in idari, mali, bilgi sistemleri, hukuk ve diğer destek hizmetlerini yürütmek üzere aşağıdaki birimlerden oluşur:

- a) Yönetim Hizmetleri Daire Başkanlığı,
- b) Dış İlişkiler Daire Başkanlığı,
- c) Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı,
- d) Hukuk Hizmetleri Daire Başkanlığı,
- f) Özel Kalem Müdürlüğü.

TÜSEB Bünyesindeki Enstitüler;

- a) Türkiye Kanser Enstitüsü,
- b) Türkiye Biyoteknoloji Enstitüsü,
- c) Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü,
- ç) Türkiye Halk Sağlığı ve Kronik Hastalıklar Enstitüsü,
- d) Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü,
- e) Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü,
- f) Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü,
- g) Türkiye Sağlık Verileri Araştırmaları ve Yapay Zekâ Uygulamaları Enstitüsü,

h) Türkiye Aşı Enstitüsü.

TÜSEB'e 6569 sayılı Kanun'a ekli mülga (1) sayılı cetvelde toplam 37 adet muhtelif unvanlarda işçi kadrosu ve ayrıca 696 sayılı KHK kapsamında 3 adet güvenlik görevlisi kadrosu ile 17.05.2021 tarihli ve 2021-235 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin EK 28'inci maddesine göre 15 hizmetli kadrosu ve 25 koruma ve güvenlik görevlisi kadrosu ve 22.12.2021 tarihli ve 4955 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin EK 28'inci maddesine göre çeşitli unvanlarda 500 kadro olmak üzere toplam 580 kadro ihdas edilmiş olup bu kadroların 114'ü dolu, 466 adedi ise boştur.

İstanbul'da geçici görevli personellerle birlikte 1 Başkan, 3 Enstitü Başkanı dahil toplam 115 personel görev yapmaktadır. TÜSEB'in Ankara/Mamak'ta bulunan Aziz Sancar Araştırma Merkezi'nde, 1 Genel Sekreter, 1 Enstitü Başkanı dahil toplam 40 personel görev yapmaktadır. Ankara Sağlık Bakanlığı Bilkent yerleşkesinde ise 1 Enstitü Başkanı dahil toplam 13 personel görev yapmaktadır.

17.05.2021 tarihli ve 2021-235 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin EK 28'inci maddesine göre istihdam edilen 5 adet hizmetli personel ile 11 adet Koruma ve Güvenlik Görevlisi Ankara Aziz Sancar Araştırma Merkezinde, 9 adet hizmetli personel ile 14 adet Koruma ve Güvenlik Görevlisi ise İstanbul'da görev yapmaktadır. Ayrıca 696 sayılı KHK kapsamında Başkanlıkta sürekli işçi kadrosunda görev yapan 2 güvenlik personeli İstanbul ilinde, 1 güvenlik personeli ise Ankara ilinde görev yapmaktadır. İstanbul İl Sağlık Müdürlüğünden 2 güvenlik personeli ise geçici olarak İstanbul'da görev yapmaktadır.

TÜSEB bünyesinde 2023 yılı Aralık ayı itibarıyla görev yapan toplam 168 personelinin kadro unvanlarına ve istihdam şekillerine göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 1: Personelin Kadro Unvanları ve İstihdam Şekillerine Göre Dağılımı

Kadro Unvanı	Kadro Adedi	Belirsiz Süreli Sözleşmeli	Belirli Süreli Sözleşmeli	Boş	Görevlendirme	Fiili Çalışanlar Toplam (Görevlendirme Dahil)
Başkan	1			1	1	1
Özel Kalem Müdürü	1			1	1	1
Başkan Yardımcısı	3			3		
Enstitü Başkanı	9			9	5	5
Genel Sekreter	1			1	1	1
Daire Başkanı	6		2	4	2	4
Teknoloji Transfer Ofisi Müdürü	1			1	1	1

Birim Sorumlusu	10		2	8		2
Merkez Müdürü	2			2		
Araştırmacı (Profesör/Doçent)	45			45	10	10
Araştırmacı (Doktora derecesine sahip)	1		1	0	14	15
Ar-Ge Uzmanı (Doktora/Yüksek Lisans Derecesine Sahip)	151		16	135		16
Uzman (Yüksek Lisans derecesine sahip)	5	5		0	1	6
Avukat	15	3		12		3
Mühendis	90	3		87		3
İdari, Teknik ve Sağlık Personeli	21	21		0	10	31
Mütercim-Tercüman	4			4		
Biyolog	20	5		15		5
Tekniker	15	2		13	1	3
Mali Hizmetler Uzmanı	5			5		
Mali Hizmetler Uzman Yardımcısı	5			5		
İç Denetçi	3			3		
Teknisyen	10			10		
Programcı	15			15		
Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni	52	12		40	3	15
Büro Görevlisi	10			10		
İstatistikçi	5			5		
Kimyager	10			10		
Şoför	7			7	2	2
Psikolog	1			1		
Veteriner Hekim	2			2		
Veteriner Sağlık Teknikeri	6			6		
Eczacı	5			5		
Koruma ve Güvenlik Görevlisi	25	25		0		25
Hizmetli	15	14		1		14
Güvenlik Personeli	3	3			2	5
Toplam	580	93	21	466	54	168

1.3. Mali Yapı

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli (II) sayılı Özel Bütçeli Diğer Kurumlar cetvelinde yer alan bir kamu idaresidir.

TÜSEB'in bütçesi, bir yıllık kaynak ve kullanım tahminleri ve gerçekleştirmelerinden oluşur ve Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından hazırlanır. TÜSEB bütçe kullanımlarını; personel giderleri, sosyal güvenlik kurumlarına devlet primi giderleri, mal ve hizmet alımları, diğer cari harcamalar, cari transferler, sermaye giderleri, sermaye transferleri ile borç verme kalemleri oluşturmaktadır.

TÜSEB faaliyetlerini merkezi yönetim bütçe kanunlarıyla verilen ödeneklerle gerçekleştirmektedir. 2023 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 511.683.000,00 TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içerisinde 35.235.100,00 TL ödenek eklenmesi ve 35.135.100,00 TL ödenek eksilmesiyle toplam bütçe ödeneği 511.783.000,00 TL olmuş, 2023 yılı sonu itibarıyla bu ödenekten 466.342.014,00 TL harcama gerçekleşmiştir.

Tablo 2: Bütçe Giderlerinin Ekonomik Sınıflandırması

Bütçe Tertibi	KBÖ (Kesintili Başlangıç Ödeneği) (TL)	Yıl İçinde Eklenen Ödenek (TL)	Yıl İçinde Düşülen Ödenek (TL)	2023 Toplam Ödenek (TL)	2023 Gerçekleşme Toplamı (TL)	Toplam Ödeneye Göre Harcama Oranı %	Toplam Harcama İçindeki Pay (%)
01- Personel Giderleri	31.048.000,00	12.905.000,00	0,00	43.953.000,00	42.664.590,00	97,07	9,15
02- Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	5.360.000,00	175.000,00	0,00	5.535.000,00	5.533.094,00	99,97	1,19
03- Mal ve Hizmet Alım Giderleri	64.181.000,00	373.500,00	31.804.100,00	32.750.400,00	22.326.692,00	68,17	4,79
05- Cari Transferler	1.752.000,00	5.950.600,00	0,00	7.702.600,00	7.512.893,00	97,54	1,61
06- Sermaye Giderleri	175.342.000,00	3.331.000,00	3.331.000,00	175.342.000,00	141.812.739,00	80,88	30,41
07- Sermaye Transferleri	234.000.000,00	0,00	0,00	234.000.000,00	233.992.005,00	100	50,18
08- Borç Verme	0,00	12.500.000,00	0,00	12.500.000,00	12.500.000,00	100	2,68
Toplam	511.683.000,00	35.235.100,00	35.135.100,00	511.783.000,00	466.342.013,00	91,12	100

2023 yılı bütçe giderlerinin toplam harcama içindeki paylarına bakıldığında; toplam harcamanın; %9,15'lik kısmını Personel Giderleri, %1,19'luk kısmını Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderleri, %4,79'luk kısmını Mal ve Hizmet Alım Giderleri, %1,61'lik kısmını Cari Transferler, %30,41'lik kısmını Sermaye Giderleri, %50,18'lik kısmını Sermaye Transferleri, %2,68'lik kısmını ise Borç Verme giderleri oluşturmuştur.

TÜSEB'in gelirleri aşağıdaki tabloda belirtildiği üzere; teşebbüs ve mülkiyet gelirleri, alınan bağış ve yardımlar ile özel gelirler ve diğer gelirlerden oluşmaktadır.

Tablo 3: Bütçe Gelirlerinin Ekonomik Sınıflandırması

Gelirlerin Türü	Planlanan Gelir (TL)	Gerçekleşen Gelir (TL)	Gerçekleşmelerin Toplama Oranı (%)
03- Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	687.000,00	508.743,00	0,11
04- Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	510.001.000,00	474.643.285,00	99,05
05- Diğer Gelirler	995.000,00	4.044.258,00	0,84
Toplam	511.683.000,00	479.196.286,00	100

2023 yılı için 511.683.000,00 TL gelir planlanmış ancak toplam 479.196.286,00 TL gelir elde edilmiştir. Gelirlerin %99,05'i Hazine Yardımı, %0,11'i Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri (Mal ve Hizmet Satış Gelirleri) ve %0,84'ü Diğer Gelirlerden oluşmaktadır.

2021-2023 döneminde; İdarenin giderleri ve gelirleri aşağıdaki tablolarda belirtildiği üzere artış seyri izlemiştir.

Tablo 4: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2021-2022 Değişim Oranı % [D=(B-A)/A*100]	2022-2023 Değişim Oranı % [E=(C-B)/B*100]
Personel Giderleri	9.386.799,68	20.601.114,00	42.664.590,00	119,47	107,10
SGK Devlet Prim Giderleri	1.502.687,33	2.997.742,00	5.533.094,00	99,49	84,58
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	12.665.875,20	26.773.735,00	22.326.692,00	111,38	-16,61
Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Cari Transferler	306.526,17	977.712,00	7.512.893,00	218,97	668,42
Sermaye Giderleri	13.917.076,98	65.977.205,00	141.812.739,00	374,07	114,94
Sermaye Transferleri	69.269.906,12	103.391.066,00	233.992.005,00	49,26	126,32
Borç Verme	1.100.000,00	0,00	12.500.000,00	-	-
Toplam	108.148.871,48	220.718.574,00	466.342.013,00	104,09	111,28

Tablo 5: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2021-2022 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A*100]	2022-2023 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B*100]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	518.228,32	1.090.607,28	508.743	110,45	-53,35
Alınan Bağış ve Yardım ile Özel Gelirler	86.232.000,00	186.653.400,00	474.643.285	116,45	154,29
Diğer Gelirler	4.881.592,26	2.445.848,02	4.044.258	-49,90	65,35

Sermaye Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Toplam	91.631.820,58	190.189.855,30	479.196.286	107,56	151,96
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Net Toplam	91.631.820,58	190.189.855,30	479.196.286	107,56	151,96

Dönem faaliyet geliri 404.311.724,60 TL, faaliyet gideri ise 375.135.607,87 TL olan İdarenin, 2023 yılını 29.176.116,73 TL olumlu faaliyet sonucu ile tamamladığı anlaşılmıştır.

Tablo 6: 2023 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Faaliyet Giderleri (TL)	Faaliyet Gelirleri (TL)	İndirim, İade, İskonto Toplamı (TL)	Net Gelir (TL)	Dönem Olumlu Faaliyet Sonucu (TL)
375.135.607,87	404.311.724,60	0,00	404.311.724,60	29.176.116,73

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı (TÜSEB), mali işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile belirlenmiş muhasebeleştirme ve raporlama kurallarına göre gerçekleştirmektedir. 5018 sayılı Kanun'un 49'uncu maddesinin ilk iki fıkrasında;

“Muhasebe sistemi; karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak ve malî raporların düzenlenmesi ile kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak şekilde kurulur ve yürütülür.

Kamu hesapları, kamu idarelerinin gelir, gider ve varlıkları ile malî sonuç doğuran ve öz kaynağın artmasına veya azalmasına neden olan her türlü işlemlerle garantilerin ve yükümlülüklerin belirlenmiş bir düzen içinde hesaplara kaydedilerek, yönetim ve denetim yetkilileriyle kamuoyuna gerekli bilgilerin sağlanması amacıyla tutulur”

denilmektedir.

Çerçeve hesap planı ile düzenlenecek mali raporların şekil, süre ve türleri Kanun'un 49'uncu ve 80'inci maddelerine dayanılarak düzenlenip Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği ile belirlenmiştir.

Bu düzenlemelere göre; muhasebe sistemi tahakkuk esaslıdır. Mali yıl esasına göre tutulmaktadır. Kamu İdaresinin bütün varlık ve yükümlülükleri, gelir ve giderleri ile garantileri gibi tüm mali işlemlerini kapsar.

Mali raporlamanın amacı; yöneticilere, kamuoyuna ve denetim yetkililerine bilgi sunmaktır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin "Amaç" başlıklı 1'inci maddesinde;

"Bu Yönetmeliğin amacı; genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin, hesap ve kayıt düzeninde saydamlık, hesap verilebilirlik ve tekdüzenin sağlanması, işlemlerinin kayıt dışında kalmasının önlenmesi, faaliyetlerinin gerçek mahiyetlerine uygun olarak sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi ile mali tablolarının zamanında, doğru, muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun, yönetimin ve ilgili diğer kişilerin bilgi ihtiyaçlarını karşılayacak ve kesin hesabın çıkarılmasına temel olacak ve karar, kontrol ve hesap verme süreçlerinin etkili çalışmasını sağlayacak şekilde hazırlanması ve yayımlanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesidir"

hükmü yer almaktadır.

Bu amacın gerçekleştirilmesi için; işlemlerin kayıt dışında kalmasının önlenmesi ile birlikte muhasebenin temel kavramları ve genel kabul görmüş muhasebe ilkeleri çerçevesinde, uluslararası standartlara uygun olarak hazırlanan mali tabloların belirlenen sürelerde yönetim ve ilgililerin bilgisine sunulması gerekmektedir.

Kamu İdaresi, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'ndeki muhasebe ilkeleri ile hesap planını kullanmakta, mali tabloları hazırlamakta ve Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre mali işlemlerini muhasebeleştirmektedir.

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sıralanmıştır; denetim, bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu,
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,

- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin

doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları

Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur. Hassas görevlere ilişkin prosedürler, tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare iç kontrol risklerini tam ve doğru şekilde belirlemiştir. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışma (*risklerin gerçekleşme ihtimali-olası etkisi belirlenerek önem düzeyine karar verme*) yapılmıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunlar farklı kişiler arasında dağıtılarak "görevler ayrılığı" ilkesine

uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığının 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsünün Tam Olarak Faaliyete Geçmemesi

TÜSEB bünyesindeki enstitülerden biri olan Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp (GETAT) Enstitüsünün, 2014 yılından 2017 yılı sonuna kadar geçen sürede herhangi bir faaliyette bulunmadığı, 2018-2023 döneminde sadece, Sağlık Bakanlığı tarafından organize edilen yıllık toplantılarda vekâleten temsil edildiği görülmüştür.

TÜSEB'in kuruluşunu düzenleyen, 26.11.2014 tarihli ve 29187 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6569 sayılı Kanun'un (703 sayılı KHK'nın 101'inci maddesi mülga olan) 11'inci maddesi ile Başkanlık bünyesinde 8 enstitü kurulmuş olup bunlar;

1. Türkiye Kanser Enstitüsü
 2. Türkiye Biyoteknoloji Enstitüsü
 3. Türkiye Anne, Çocuk ve Ergen Sağlığı Enstitüsü
 4. Türkiye Halk Sağlığı ve Kronik Hastalıklar Enstitüsü
 5. Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü
 6. Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsü
 7. Sağlık Verileri Araştırma ve Yapay Zekâ Uygulamaları Enstitüsü
 8. Türkiye Aşı Enstitüsü
- şeklinde sayılmıştır.

Yine aynı Kanun'un "Geçiş Hükümleri" başlıklı Geçici 1'inci maddesinin 3'üncü fıkrasına göre bu Kanun ile kurulan enstitülerden Türkiye Kanser Enstitüsü ile Türkiye Sağlık Hizmetleri Kalite ve Akreditasyon Enstitüsünün altı ay içinde, diğerlerinin üç yıl içinde faaliyete geçirileceği ifade edilerek enstitülerin faaliyete geçmesi gereken tarihler belirlenmiştir.

Kanıtı dayalı olarak geleneksel ve tamamlayıcı tıbbın, standart tıp ile entegre bir şekilde kullanılmasına hizmet etmek suretiyle; bozulan insan sağlığının düzeltilmesine ve insan sağlığının korunmasına, iyileştirilmesine, rehabilite edilmesine ve de geliştirilmesine katkı sağlamak amacıyla TÜSEB bünyesinde kurulan GETAT'ın bu amaçla geleneksel, tamamlayıcı

ve integratif tıp alanlarında disiplinler arası ve çok paydaşlı Ar-Ge çalışmalarını yürütmesi ve/veya desteklemesi hedeflenmiştir.

Yapılan incelemede,

- Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsünün 6569 sayılı Kanun'un yayımlandığı 26.11.2014 tarihinden itibaren 3 yıl içerisinde hiçbir faaliyette bulunmadığı,

- 18.10.2017 tarihinde Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü Başkanının vekâleten enstitü Başkanı olarak görevlendirildiği; 25.04.2018 – 24.04.2019 tarihlerini kapsayan dönem için bir idari personelin atandığı,

- Her ne kadar 02.07.2018 tarihli 703 sayılı KHK'nın 101'inci maddesi ile Kurumun teşkilat yapısına ilişkin maddeler ve geçiş hükmü mülga olmuş ise de 15 Temmuz 2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Enstitüler" başlıklı 672'nci maddesinde TÜSEB bünyesinde tekrar yer alan GETAT'ın, 2018 – 2023 döneminde sadece, Sağlık Bakanlığı tarafından organize edilen iki toplantıda (GETAT Başkanlığını vekâleten yürüten) Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü Başkanı tarafından temsil edildiği,

- GETAT Enstitü Başkanlığının (Başkanlık görevini vekâleten yürüten Türkiye Sağlık Politikaları Enstitüsü Başkanı'nın sözleşme süresinin dolması dolayısıyla) 16.10.2020 tarihinden itibaren boş kaldığı ve herhangi bir görevlendirme yapılmadığı,

tespit edilmiştir.

Kamu İdaresince Enstitüde henüz bir görevlendirme yapılmadığı ancak Enstitünün yapılandırılması amacıyla personel alımının planlandığı belirtilmiştir.

2018 - 2023 yılları arasında İdare bütçesinden söz konusu Enstitüye ödenek tahsisinin yapıldığı da göz önünde bulundurulduğunda (yıl sonunda tenkis işlemi yapılmış olsa da); gerek 6569 sayılı Kanun'da gerekse 4 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nde yer verilen Enstitünün 6 yıl boyunca tam olarak faaliyete geçirilememiş olması, TÜSEB'in kuruluş amaçlarına ulaşılmasını geciktireceği gibi kamu kaynağının etkili, verimli ve ekonomik kullanımı açısından da risk yaratacaktır. Bu nedenle Enstitünün bir an önce faaliyete geçirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER

EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Türkiye Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Enstitüsü'nün Tam Olarak Faaliyete Geçmemesi	2022	Yerine Getirilmedi	Sayıştay Denetim Raporu'nun Diğer Bulgular bölümünde 1 numaralı bulguda yer almaktadır.